

DOTAZNÍK RODIČOVSKÉHO PŘIJETÍ A ODMÍTNUTÍ/KONTROLY

Recenze metody

AUTOR RECENZE: ONDŘEJ BOUŠA¹

Účel:	Dotazník se věnuje jednotlivým aspektům kvality vztahu mezi adolescentem a jeho rodiči z pohledu adolescenta a jeho pečujících osob.
Populace:	Děti ve věku od 9 do 15 let a jejich pečující osoby
Rok vydání:	1978 (první vydání původního testu); 2004 (vydání současné revize); 2013 (vydání adaptace pro lokální užívání).
Zkratka metody:	PARQ/Control
Škály:	Obě formy (pro děti a pro rodiče) tvoří 5 škál: (1) citová vřelost/projevy lásky, (2) hostilita/agrese, (3) lhostejnost/zanedbávání, (4) nediferencované odmítání a (5) kontrola.
Administrace:	interaktivní individuální, tužka-papír
Formy:	Dvě formy dotazníku – jedna pro rodiče a jedna pro děti. Ty jsou dále rozdělené podle pohlaví a podle toho, zda se odpovídá ohledně otcovské nebo mateřské figury, dotazník tedy existuje v 8 mutacích.
Čas administrace:	Děti: 30–50 minut na dotazníky pro oba rodiče Dospělí: 10–15 minut
Autor:	Ronald P. Rohner a Abdul Khaleque
Autoři české verze:	Veronika Fajmonová, Jan Širůček
Vydavatel:	Národní ústav pro vzdělávání, Praha

Popis testu

Dotazník rodičovského přijetí a odmítnutí/kontroly (Parental Acceptance-Rejection/Control Questionnaire, PARQ/Control) vznikl na základě stejnojmenné teorie (Teorie rodičovského přijetí a odmítnutí – PARTheory) R. Rohnera. Jedná se o sebesposuzovací metodu vytvořenou k měření rodičovského přijetí a odmítnutí (tj. dimenze citové vřelosti v rodičovství) a kontroly, subjektivně vnímané respondentem. Aktuální podoba nástroje vznikla přidáním škály rodičovské kontroly (Parental Control Scale, PCS) ke čtyřem škálám Dotazníku rodičovského přijetí – odmítnutí (Parental Acceptance-Rejection Questionnaire, PARQ). PARQ/Control je tedy tvořen pěti škálami – (1.) citová vřelost/projevy lásky, (2.) hostilita/agrese, (3.) lhostejnost/zanedbávání, (4.) nediferencované odmítání a (5.) kontrola. Nástroj existuje ve dvou verzích – pro rodiče (resp. pečující osoby) a pro děti. Verze jsou dále

¹ Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií MU, Joštova 10, 602 00 Brno

rodově odlišeny, celkem tedy existuje osm mutací dotazníků (chlapec × dívka, „matka“ × „otec“). Verze pro rodiče zjišťuje, jakým způsobem rodiče vnímají své chování vůči svým dětem; verze pro děti předkládá dětem tvrzení týkající se způsobu, jakým se k nim podle jejich názoru nyní chovají jejich „rodiče“ (matka či otec, resp. pečující osoby). Většina položek se zaměřuje na vnímání chování rodičů spíše než na jejich postoje.

Dotazník nabízí široké uplatnění pro kvalifikované psychology v různých oblastech – kromě psychologického výzkumu může jeho použití nabídnout zajímavé informace v kontextu psychologického poradenství, soudně znalecké oblasti a rodinné terapie a jako vstupu do poradenského/terapeutického vztahu s klientem.

Dotazník je určen k individuálnímu administrování u dětí ve věku od 9 do 15 let a u jejich pečujících osob. Formálně obsahuje nástroj 73 tvrzení, míru souhlasu s těmito tvrzeními vyjadřuje respondent pomocí čtyřbodové škály. U dětí je předpokládaná doba vyplnění jednoho dotazníku 15 až 20 minut (nutno tedy počítat s dvojnásobnou dotací, pokud je vyplňován pro obě pečující osoby), u dospělých 10–15 minut. Test lze interpretovat na základě české standardizace pomocí hrubých skóreů nebo pomocí T-skóreů. Dotazník nabízí široké uplatnění pro kvalifikované psychology v různých typech vyšetření, kde je důležité věnovat se míře rodičovského přijetí a kontroly.

Vývoj metody a kvalita testového materiálu

Teoretická východiska testu jsou mimořádně kvalitně rozvedena. Autoři jasně a přehledně prezentují základní teorii a její dílčí koncepty, které logicky vyúsťují v měřené konstrukty. Nechybí přesvědčivý počet studií, které vychází z rozdílných společensko-vědních disciplín, ale dochází ke konzistentním zjištěním. Velký prostor je věnován mezikulturnímu srovnání, což je vzhledem k předpokladu univerzálnosti identifikovaných rodičovských principů chvályhodné. Provázanost s dalšími klíčovými teoriemi tvoří dojem robustní a ukotveného teoretického východiska. Mám jisté výhrady k terminologii teorie citové vazby (attachmentu), bylo by vhodné ji sjednotit s aktuálním územ. Při popisu subteorie osobnosti bych uvítal větší provázanost s klasickými teoriemi osobnosti, včetně odkazů na jména autorů a jejich výzkumů, ze kterých autoři PARQ/Control vychází.

Co se týká praktických informací, manuál poskytuje jasné instrukce ohledně administrace a vyhodnocování. Oceňuji detailní popis inverzního rekódování včetně popisu významu rostoucího skóre a přiložený přehledný Glosář klíčových pojmů Teorie rodičovského přijetí a odmítnutí, který umožňuje rychlou orientaci v terminologii. Naopak postrádám informace ohledně sdělování výsledků. Může se jednat o poměrně citlivé téma, vzhledem k tomu, že metodu vyplňují děti o rodičích i rodiče o sobě sami. I přes hypotézu, že metoda patří pouze do rukou zkušeného psychologa, bych některé konkrétní návrhy uvítal.

Technické informace

Normy a standardizace

Popis procesu standardizace splňuje kladená kritéria. Započala zpětným překladem a konzultací s autorem, dále pokračovala pilotáží na vzorku, který věkově přiléhá cílové populaci. Celkový standardizační vzorek je dostatečně velký a je detailně popsán (1211 dětí a jejich rodičů – 240 otců oproti 661 matkám – z 13 krajů České republiky. Je explicitně vysvětleno, proč absentují věkově specifické normy (oproti očekávání se neprokázal efekt na měřené dimenze). Z předkládaných materiálů se zdá, že položková analýza byla předběžně provedena jen na pilotním vzorku. K vzorku jako takovému mám následující výhradu. V textu je deklarováno, že pojem rodič znamená jakoukoli pečující osobu. Nicméně pouze u jediného respondenta je uvedeno, že dotazník je vyplňován o nevlastním otci i matce. Otázkou tedy zůstává, jak se autoři staví ke generalizaci např. na adoptivní rodiče, pěstouny nebo jiné vychovatele. Zde by bylo vhodné doplnit normy o specifickou subpopulaci.

Validita

Obsahová validita je velmi dobře popsána v teoretickém úvodu manuálu – je opřena o opravdu velké množství studií realizovanými napříč kulturami. Také kritériální validita dotazníku je dokumentována pouze četnými empirickými studii uvedenými tamtéž. Aktuální poznatky o kritériální validitě metody v české podobě zcela absentují, což autoři české standardizace reflektují. Tento fakt poměrně handicapuje celkovou validitu tohoto testu (v našem prostředí). Nabízí se některé zavedené metody, které by bylo možné použít (např. ADOR, Test rodinných vztahů Antony – Bene aj.). Dimenzionální validita je ilustrována interkorelační maticí. Korelace mají adekvátní směr i sílu a výsledky jsou interpretovány.

Dále postrádám ověření dimenzí resp. škál pomocí CFA. Za zvážení by též stálo rozšířit poznatky o validitě pomocí subpopulací, kde lze očekávat specifickou míru rodičovského přijetí nebo odmítnutí.

Lze shrnout, že v české standardizaci máme informaci pouze o dimenzionální validitě. Ostatní typy validity je nutno opřít o teoretická východiska a empirické studie uvedené v teoretické části práce. V této oblasti by bylo vhodné rozšířit validační studie, zejména o kritériální validitu.

Reliabilita

V české standardizaci jsou prezentovány výsledky reliability jako vnitřní konzistence. Koeficienty alfa jsou pro vzorek dětí adekvátní ($\alpha \geq 0,80$), pouze v případě škály Nediferencovaného odmítání a Kontroly ze strany matek je konzistence mírně nižší ($\alpha > 0,70$). U vzorku rodičů jsou koeficienty alfa výrazně nižší, jako konzistentně měřící se ukazují v případě obou rodičů pouze škály Citové vřelosti/projevy lásky a Hostility/agrese. Reliabilita jako stabilita v čase nebyla zjišťována, protože neexistují adekvátní data pro českou populaci. Ač neexistují ekvivalentní formy, bylo by možné

dále testovat „split-half“ reliabilitu. Oceňuji oddělení testování reliability pro vzorek dětí a rodičů. Jako další pozitivum hodnotím uvedení intervalů spolehlivosti a popis jejich důležitosti při interpretaci rozdílů mezi jednotlivými škálami.

Komentář

PARQ/Control je instrument, který měří pět dimenzí rodičovského přijetí a odmítnutí. Jeho specifika spočívají jednak ve velmi silném teoretickém základu, který je navíc široce empiricky ověřován, a za druhé v tom, že se k relevantním konceptům vyjadřuje nejen dítě, ale také jeho rodiče. Obojí hodnotím jako jeho silné stránky, díky kterým může nalézat široké uplatnění – kromě psychologického výzkumu může jeho použití nabídnout zajímavé informace v kontextu psychologického poradenství, soudně znalecké oblasti a rodinné terapie. Jednoduchá a rychlá administrace z něj dělá vitální diagnostický nástroj. Autoři zmiňují možnost využití metody jako vstupu do poradenského/terapeutického vztahu s klientem. S touto možností se ztotožňuji, z tohoto důvodu by však bylo vhodné postulovat jasné stanovisko ohledně toho, komu je nástroj určený.

Celkové psychometrické kvality jsou akceptovatelné, jistou nevýhodu vidím v tom, že mnohé aspekty testové validity i reliability jsou opřené o teoretickou část a zahraniční publikace. Ty podporují univerzálnost základních konceptů, přesto by bylo vhodné rozšířit českou standardizaci o studie zaměřené především na konstruktovou validitu a reliabilitu v čase. Aktuálně předkládané české normy jsou založené na rozsáhlém věkově adekvátním vzorku. Nicméně bych byl spíše skeptický při použití v takových systémech, kde pečující osoby nejsou biologičtí rodiče. Rozšíření norem o tyto atypické skupiny by bylo pro metodu velmi přínosné.

Závěry

Z teoretického hlediska se jedná o velmi dobře zakotvený nástroj, z metodologického hlediska je aktuálně akceptovatelný s některými výhradami. I přes ně je možné dle mého mínění využívat nástroj nejen výzkumně, ale také v psychologické praxi. Nástroj by měl být aplikován spíše zkušenými psychology, tj. odborníky s ukončeným formálním vzděláním v oboru psychologie a jistou zkušeností s prací s rodinnými systémy.

MODEL RECENZE PODLE EFPA PRO POPIS A HODNOCENÍ PSYCHOLOGICKÝCH TESTŮ *FORMULÁŘ RECENZE TESTU A POZNÁMKY PRO RECENZENTY¹*

Toto je lokální úprava dokumentu pro účely publikace v časopise Testforum.
Originální český překlad je k dispozici na stránkách EFPA
(www.efpa.eu/download/505cd9db4144ecb16174087909c9cd6d).

Původní verzi sestavil a uspořádal Dave Bartram
Doplňili a revidovali Patricia Lindley, Dave Bartram a Natalie Kennedy v dubnu 2004²
Současná verze 3.42: květen 2005
Český překlad: Tomáš Urbánek

Od uživatelů tohoto dokumentu a jeho obsahu žádá EFPA, aby uznali tento zdroj prostřednictvím následujícího textu:

“Kritéria pro recenzi testu podle EFPA do značné míry vychází z formy a obsahu kritérií pro recenzi testů Britské psychologické společnosti (BPS) a kritérií vytvořených Komisí pro testové záležitosti (COTAN) Holandské asociace psychologů (NIP). Dave Bartram a Patricia Lindley původně vyvinuli kritéria BPS a recenzní procedury pro UK Employment Service a později rozšířili jejich používání pro celou BPS. Arne Evers připravil k vydání nizozemský systém posuzování kvality testů.

EFPA je vděčná BPS a NIP za svolení použít jejich kritéria jako základ pro vytvoření evropského modelu. EFPA je také vděčná Davu Bartramovi, Arnu Eversovi a Patricii Lindley za jejich příspěvek k vývoji tohoto modelu. Veškerá intelektuální vlastnická práva původních kritérií podle BPS a NIP jsou nadále uznávána a náleží těmto orgánům.”

¹ Tento dokument byl vytvořen z několika zdrojů, včetně Hodnotícího formuláře pro recenzi testu používaného v BPS (NPAL a Řídící komise pro testové standardy při BPS – Steering Committee on Test Standards), Španělského dotazníku pro hodnocení psychometrických testů (Španělská psychologická asociace) a Systému pro posuzování kvality testu (Komise pro testování Holandské asociace psychologů). Některé části byly adaptovány se svolením z dokumentu: BPS Books Reviews of Level B Assessment Instruments for use in Occupational Assessment, Notes for Reviewers: Version 3.1. December 1998: Copyright © NPAL, 1989, 1993, 1998.

² Současná verze je spojením dvou oddělených dokumentů (Formuláře recenze a Poznámek pro recenzenty). Obsah byl navíc uspořádán a doplněn na základě jeho používání recenzenty online testů v BPS.

.....
Část 1:

Popis nástroje: Obecné informace a klasifikace
.....

EFPA 3.2 reference

	Recenzent 1:	Mgr. Ondřej Bouša
	Recenzent 2:	doc. Mgr. Lenka Lacinová
	Konzultující editor:	
	Vedoucí editor:	Mgr. Hynek Cígler
	Vedoucí editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Datum vzniku této recenze:	říjen 2013
1.1	Název nástroje (lokální verze):	Dotazník rodičovského přijetí a odmítnutí/kontroly
	Zkrácená verze názvu testu:	PARQ/Control
1.2	Původní název testu (pokud je lokální verze adaptací):	Parental acceptance – rejection/control questionnaire
1.4	Autoři původního testu:	Ronald P. Rohner a Abdul Khaleque
1.3	Autoři lokální adaptace:	Veronika Fajmonová, Jan Širůček
1.7	Lokální distributor/vydavatel testu:	Národní ústav pro vzdělávání
1.8	Vydavatel původní verze testu (pokud je jiný než současný distributor/vydavatel):	Americká psychologická asociace (American Psychological Association)
1.9.1	Datum vydání současné revize/vydání:	2004
1.9.2	Datum vydání adaptace pro lokální užívání:	2013
1.9.3	Datum vydání původního testu:	První vydání: 1978

Obecný popis nástroje

Dotazník rodičovského přijetí a odmítnutí/kontroly (Parental Acceptance-Rejection/Control Questionnaire, PARQ/Control) vznikl na základě stejnojmenné teorie (teorie rodičovského přijetí a odmítnutí – PARTheory) R. Rohnera. Jedná se o sebesposuzovací metodu vytvořenou k měření rodičovského přijetí a odmítnutí (tj. dimenze citové vřelosti v rodičovství) a kontroly, subjektivně vnímané respondentem. Aktuální podoba nástroje vznikla přidáním škály rodičovské kontroly (Parental Control Scale, PCS) ke čtyřem škálám Dotazníku rodičovského přijetí – odmítnutí (Parental Acceptance-Rejection Questionnaire, PARQ). PARQ/Control je tedy tvořen 5 škálami – (1) citová vřelost/projevy lásky, (2) hostilita/agrese, (3) lhostejnost/zanedbávání (4) nediferencované odmítání a (5) kontrola. Nástroj existuje ve dvou verzích – pro rodiče (resp. pečující osoby) a pro děti. Verze jsou dále rodově odlišeny, celkem tedy existuje osm mutací dotazníků (chlapec × dívka, „matka“ × „otec“). Verze pro rodiče zjišťuje, jakým způsobem rodiče vnímají své chování vůči svým dětem; verze pro děti předkládá dětem tvrzení týkající se způsobu, jakým se k nim podle jejich názoru nyní chovají jejich „rodiče“ (matka či otec, resp. pečující osoby). Většina položek se zaměřuje na vnímání chování rodičů spíše než na jejich postoje.

Dotazník je určen k individuálnímu administrování u dětí ve věku od 9 do 15 let a u jejich pečujících osob. Formálně obsahuje nástroj 73 tvrzení, míru souhlasu s těmito tvrzeními vyjadřuje respondent pomocí čtyřbodové škály. U dětí je předpokládána doba vyplnění jednoho dotazníku 15 až 20 minut (nutno tedy počítat s dvojnásobnou dotací, pokud je vyplňován pro obě pečující osoby), u dospělých 10 – 15 minut. Test lze interpretovat na základě české standardizace pomocí hrubých skóreů nebo pomocí T-skóreů. Dotazník nabízí široké uplatnění pro kvalifikované psychology v různých typech vyšetření, kde je důležité věnovat se míře rodičovského přijetí a kontroly.

Část 2:

Klasifikace

1.10.1	Obsahová doména	☐ Školní schopnosti ☐ Všeobecné schopnosti ☐ Verbální schopnosti ☐ Numerické schopnosti ☐ Prostorové schopnosti ☐ Neverbální schopnosti ☐ Rychlost vnímání ☐ Paměť ☐ Manuální zručnost ☐ Osobnost – Rys ☐ Osobnost – Typ ☐ Osobnost – Stav ☐ Kognitivní styly ☐ Motivace ☐ Hodnoty ☐ Zájmy ☐ Přesvědčení ☐ Poruchy a patologie ☐ Skupinové procesy ☒ Rodina ☐ Organizace, její fungování, agregovaná měření, klima atd. ☐ Školní nebo výchovné funkce ☐ Jiné:
--------	------------------------	---

1.10.2	Zamýšlená(é) nebo hlavní oblast(i) použití.	☒ Klinická psychologie ☐ Neuropsychologie ☒ Forenzní psychologie ☒ Psychologie výchovy a vzdělávání ☐ Psychologie práce a personalistika ☒ Poradenství, doporučení, vedení a volba povolání ☒ Psychologie zdraví, životní styl a životní spokojenost ☐ Sporty a volný čas ☒ Jiné: <p style="margin-left: 40px;">Dle recenzenta stojí za explicitní zmínku soudně znalecká oblast a rodinná terapie.</p> <p>Pozn: autoři uvádí 10 oblastí využitelnosti metody. Vždy však zůstává klíčový důraz na rodinu.</p>
1.10.3	Zamýšlený způsob použití (podmínky, za jakých byl nástroj standardizován a validizován)	☐ Nesupervidovaná administrace bez kontroly nad identitou respondenta a bez úplné kontroly nad podmínkami administrace (např. volně přístupný test na internetu, test dostupný ke koupi v knihkupectví). ☐ Kontrolovaný nesupervidovanou administrací. Kontrola nad podmínkami (čas atd.) a určitá kontrola nad identitou uživatele testu (např. testy administrované přes internet, ale pouze známým osobám – přístup omezený heslem). ☒ Supervidovaná a kontrolovaná administrace. Administrace testu pod kontrolou kvalifikovaného administrátora nebo dohlázele. ☐ Řízená administrace. Administrace testu prováděná pouze přes určená testovací centra (např. programy hodnocení licencí a certifikace).
1.10.4	Popis populací, pro které je test určen:	Děti od 9 do 15 a jejich rodiče (resp. pečující osoby)

1.10.5	<p>Počet škál a krátký popis proměnné nebo proměnných měřených nástrojem</p>	<p>Škála citové vřelosti/projevy lásky popisuje vztah mezi rodičem a dítětem, kdy rodiče jsou vnímáni jako ti, kdo poskytují nepodmíněnou lásku či láskyplné chování, které nemusí však být nutně výrazně demonstrováno. <i>Pozn.: dopočítává se též „citový chlad“ = 100 – Škála citové vřelosti/projevy lásky.</i></p> <p>Škála hostility/agrese hodnotí situaci, kdy (a) jedinci věří, že jejich rodič je na ně rozhněvaný, nebo rozčilený (tj. vnímaná hostilita), nebo situaci, kdy (b) jedinci věří, že jejich rodič má v úmyslu jim ublížit, fyzicky či verbálně (tj. vnímaná agrese).</p> <p>Škála lhostejnosti/zanedbávání hodnotí podmínky, za jakých jedinec vnímá své rodiče jako lhostejné a nemající zájem o jeho osobu; věnují mu málo pozornosti nebo s ním nechtějí trávit čas.</p> <p>Škála nediferencovaného odmítnutí se vztahuje k situaci, kdy jedinci vnímají své rodiče jako odmítající, zatímco projevy daného odmítnutí nejsou jednoznačně chladné, agresivní nebo zanedbávající.</p> <p>Škála kontroly hodnotí vnímání míry pokynů, příkazů a zákazů, kterými rodiče usměřují chování svých dětí, a také rozsah, v jakém rodiče trvají na vyhovění svým požadavkům.</p>
1.11	<p>Formát položek</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Otevřený ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na stejné škále ☐ Bipolární adjektiva ☒ Likertovy ratingy (škály) ☐ Nucená volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Sady párů adjektiv (sémantický diferenciál), smíšené škály (ipsativní) ☐ Jiné:
1.12	<p>Počet položek testu:</p>	<p>Celkově 73 položek z toho: škála citové vřelosti: 20 škála hostility/agrese: 15 škála lhostejnosti/zanedbávání: 15 škála nediferencovaného odmítnutí: 10 škála kontroly: 13</p>

1.13	Způsob(y) administrace:	☒ Interaktivní individuální administrace ☐ Supervidovaná skupinová administrace ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová aplikace na webu – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – bez supervise/testování sebe ☐ Počítačová aplikace na webu – bez supervise/testování sebe ☐ Jiné:
1.14	Způsob odpovídání:	☐ Ústní rozhovor ☒ Papír a tužka ☐ Manuální operace ☐ Na počítači ☐ Jiné:
1.15	Čas potřebný pro administraci nástroje: Čas na přípravu (čas, který zabere administrátorovi připravit a rozložit materiály pro diagnostické sezení). <ul style="list-style-type: none"> • Čas na administraci na sezení: zahrnuje čas potřebný pro dokončení všech položek a odhad času potřebného pro podání instrukcí, projití zácvičných položek a nějaké doplňující komentáře na konci sezení. • Skórování: čas nutný pro získání hrubých skórů. • Analýza: čas strávený prováděním dalších prací s hrubými skóry, aby se z nich odvodily další míry a zformulovala rozumně úplná interpretace (za předpokladu, že znáte nástroj). • Zpětná vazba: čas potřebný k přípravě a poskytnutí zpětné vazby vyšetřované osobě. <p>Připouští se, že čas posledních dvou komponent se může značně lišit – v závislosti na kontextu, ve kterém se nástroj používá. Ale aspoň nějaké údaje a komentáře budou užitečné.</p>	Příprava: Samotného testu odhadem 2 minuty. Součástí přípravy by však měl vždy být anamnestický rozhovor – cca 30minut. Administrace: Děti: 30–50 minut na oba dotazníky; Dospělí: 10–15 minut Skórování: Odhadem 15 minut. Analýza: Odhadem 10 minut. Zpětná vazba: Odhadem 30 minut. Pozn.: Autoři uvádí pouze čas potřebný pro administraci, v dalších položkách je čas odhadem recenzenta.
1.16	Jsou k dispozici různé formy nástroje?	Existují dvě formy dotazníku – jedna pro rodiče a jedna pro děti. Ty jsou dále rozdělené podle pohlaví (vzájemně jsou ekvivalentní a liší se pouze gramatickým rodem) a podle toho, zda se odpovídá ohledně otcovské nebo mateřské figury (vzájemně jsou ekvivalentní a liší se pouze gramatickým rodem), dotazník tedy existuje v 8 mutacích. Pouze verze pro rodiče a pro děti mají různé funkce – verze pro rodiče zjišťuje, jakým způsobem rodiče vnímají své chování vůči svým dětem; verze pro děti předkládá dětem tvrzení týkající se způsobu, jakým se k nim podle jejich názoru nyní chovají jejich matka či otec.

.....

Část 3:

Měření a skórování

.....

1.17	Procedura skórování testu:	<ul style="list-style-type: none">☐ Počítačové skórování s přímým vstupem odpovědí testovanou osobou☐ Počítačové skórování s ručním vstupem odpovědí z papírového záznamového archu☐ Počítačové skórování odpovědí z papírového záznamového archu pomocí jejich načtení pomocí skeneru☒ Jednoduchý ruční skórovací klíč – nutné pouze kancelářské dovednosti☐ Komplexní ruční skórování – vyžadující trénink ve skórování nástroje☐ Služby zpracování dat – např. skórování společností prodávající nástroj☐ Jiné:
1.18	Skóry:	<ol style="list-style-type: none">1) Numerické skórování: číselný skór se zaznamená následujícím způsobem: 4 = platí téměř vždy; 3 = platí někdy; 2 = platí zřídka, 1 = Neplatí téměř nikdy.2) Reverzní skórování: U každé položky na škále lhostejnost/zanedbávání a škále kontroly, která je označena hvězdičkou, se uvádí původní skór i reverzní skór (za lomítko).3) Sumační sóre: pro každou z 5 škál se sečtou numerické skóry. Tímto vznikne hrubé skóre.4) Míra chladu: Odečte se součet skóru škály citové vřelosti/projevy lásky od 100, nový skór se zaznamená vedle původního skóru.5) Sečtěte skóry ze škál citové vřelosti/ projevy lásky, hostility/ agrese, lhostejnosti/ zanedbávání a nediferencovaného odmítnutí a součet se zaznamená jako celkový skór „vnímaného odmítnutí“. To znamená, že čím vyšší skór na kterékoli škále nebo celkový skór, tím větší je vnímaný rodičovský chlad/nedostatek projevů lásky, hostility/agrese, lhostejnost/zanedbávání, nerozlišené odmítání a celkové vnímané odmítnutí. Skór škály kontroly zůstává samostatný.6) Chybějící položky: pokud tvoří méně než 15%, je možné je dopočítat pomocí průměru dané škály. Interpretace je možná na základě středních hodnot hrubého skóre a jejich percentilového rozpětí nebo na základě převodu hrubého skóru na T-skóre podle předloženého vzorce.

1.19	Transformace skóru na standardní skóry:	☐ Normalizovaná – skóry se získají použitím normalizační tabulky ☒ Nenormalizovaná – skóry se získají lineární transformací
1.20	Použité škály	Skóry založené na percentilech ☐ Centily ☒ 5-stupňová klasifikace: centilové rozdělení 10:20:40:20:10 ☐ Decily a další klasifikace založené na stejném počtu percentilů Standardní skóry ☐ z-skóry ☐ IQ deviační kvocienty IQ atd. (např. M=100, SD=15 pro Weschlerův test) ☐ Přijímací testy na VŠ (např. test SAT M=500, SD=100; GRE atp.) ☐ steny, staniny, C skóry ☒ T-skóry ☐ Jiné:

.....

Část 4:

Počítačově generované zprávy

.....

Toto je čistě *popisné*. Hodnocení zpráv bude součástí části recenze nazvané Hodnocení.

1.21	Jsou počítačově generované zprávy k dispozici s nástrojem?	☐ Ano ☒ Ne
------	---	--

.....

Část 5:

Nabídka, podmínky a náklady

.....

Tato část definuje, co vydavatel poskytne, komu, za jakých podmínek a za jaké ceny. Definuje podmínky kladené dodavatelem a týkající se toho, kdo smí a kdo nesmí získat materiál nástroje. Pokud jedna z možností neodpovídá podmínkám nabídky, doplňte popis relevantních podmínek.

1.23	Dokumentace poskytovaná distributorem jako součást testového balíku	☒ Uživatelský manuál ☒ Technický (psychometrický) manuál ☒ Doplňkové technické informace a aktualizace (např. lokální normy, lokální validizační studie atd.) ☐ Rozšiřující informace v podobě knih a článků k tématu ☐ Kombinace výše uvedených (uved'te)
1.24	Metody publikace	☒ Papír ☐ PC – Diskety ☐ PC – CD/ROM ☐ Download z internetu ☐ Živý internet (nástroj pracuje v internetovém prohlížeči) ☐ Jiné:

1.25.1	<p>Počáteční náklady. Cena kompletní sady materiálů (všechny manuály a další materiál nutný k aspoň jedné zkušební administraci). Kolik uchazečů lze vyšetřovat pomocí materiálů získaných za počáteční náklady, kde tyto náklady zahrnují materiálně pro opakované vyšetření.</p>	115 Kč (zvýhodněná cena pro prvních 150 prodaných kusů) Očekávaná cena je 400 Kč.
1.25.2	Opakující se náklady:	není známo
1.26.1	Ceny za zprávy generované softwarem nainstalovaným uživatelem:	n/a
1.26.2	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím pošty/faxu:	n/a
1.26.3	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím internetové služby:	n/a
1.27	Ceny za další služby a zpracování dat: opravy nebo vývoj automatických zpráv:	n/a
1.28	<p>Kvalifikační požadavky na práci s testem vyžadované dodavatelem testu</p> <p>1.28 se týká kvalifikací uživatele vyžadovaných dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Tam, kde kvalifikační požadavky nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", ne "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.</p>	☒ Žádné ☐ Oprávnění (certifikát) pro specifický test ☐ Oprávnění (certifikát) pro obecné výkonové testy: i. e. míry maximálního výkonu ve schopnostech ☐ Potvrzení v testování obecných schopností a dovedností: míry maximálního výkonu ve vztahu k potenciálu k výkonu ☐ Potvrzení v obecné diagnostice a diagnostice osobnosti: míry typického chování, postojů a preferencí ☐ Jiné: Klikněte sem a zadejte text.
1.29	<p>Profesionální kvalifikace vyžadovaná pro používání nástroje</p> <p>1.29 se týká kvalifikací uživatele vyžadovanou dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Kde požadavky na kvalifikaci nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", ne "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.</p>	☐ Žádné ☐ Praktický psycholog s kvalifikací v relevantní aplikační oblasti ☒ Praktický psycholog ☒ Výzkumný psycholog ☐ Nepsychologický akademický výzkumník ☐ Praktik v relevantních příbuzných profesích (terapie, medicína, poradenství, vzdělání, lidské zdroje atd.) ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v oblasti vzdělávacím A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce B BPS ☐ Jiné:

Část 6: Hodnocení testových materiálů

Vysvětlení hodnocení

V následujících částech jsou celková posouzení adekvátnosti informací týkajících se validity, reliability a norem zobrazeny automaticky tučně.

Jakýkoli nástroj s jedním nebo více posouzeními 0 nebo 2 týkajícími se atributů považovaných za kritické pro bezpečné používání nástroje, by neměl být považován za nástroj, který splňuje minimální standardy.

Vstup na posuzovacím formuláři	Posouzení podle standardů EFPA	Reprezentace recenze v UK	Vysvětlení
[n/a]	[n/a]	[n/a]	Tento atribut není u tohoto nástroje použitelný
0	[-]	[None]	Není možné posoudit jako ne nebo nedostatek poskytnutých informací
1	[-1]	[*]	Neadekvátní
2		[**]	NYNÍ NEPOUŽÍVÁNO
3	[0]	[***]	Adekvátní nebo přiměřený
4	[1]	[****]	Dobrý
5	[2]	[*****]	Vynikající
		[N.r.i.o.r] * (pouze pro aktualizace)	Položka nebyla v původní recenzi posuzována

V této části má být provedeno více hodnocení různých aspektů nebo atributů dokumentace dodávané s nástrojem (nebo balíkem). Termín „dokumentace“ byl vybrán, aby pokrýval všechny ty materiály dodávané s nástrojem nebo snadno dostupné kvalifikovanému uživateli: např. manual administrátora; technické příručky; brožury s normami; dodatky k manuálu; aktualizace od vydavatelů/dodavatelů atd.

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (poloviční rating je přijatelný)

Rating

Kvalita vysvětlení principů, prezentace a kvalita poskytnuté informace: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na ratingích daných pro položky 2.1-2.8)		4
2.1	Celkový rating kvality vysvětlení principů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.1.1 – 2.1.5)	4
2.1.1	i) Teoretické základy konstruktů:	5
2.1.2	ii) Procedura vývoje testu:	4
2.1.3	iii) Důkladnost analýz položek a model analýzy položek:	3
2.1.4	iv) Vysvětlení obsahové validity:	4
2.1.5	v) Souhrn relevantního výzkumu:	5
2.2	Adekvátnost dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky týkající se norem atd.): (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.2.1 – 2.2.6) <i>Pro část 2.2 jsou stanoveny následující „měřítka“ pro rating „vynikající“ (5). Pozornost je zde zaměřena na kvalitu pokrytí poskytnutého v dokumentaci dostupné kvalifikovaným uživatelům. Všimněte si, že část 2.2 se týká úplnosti a jasnosti dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky k normám atd.) v pojmech pokrytí a vysvětlení. V pojmech kvality nástroje, jak ji dosvědčuje dokumentace, jsou rozpracovány oblasti v této části pod čísly: 2.1, 2.3, 2.9, 2.10 a 2.11.</i>	3-4

2.2.1	Principy: [viz 2.1] Dobře argumentovaný a jasně prezentovaný popis toho, co má podle návrhu měřit a proč byl zkonstruován tak, jak je.	5
2.2.2	Vývoj: Úplné detaily týkající se zdrojů položek, pilotáže, analýz položek, srovnávacích studií a změn prováděných v průběhu vývojových pokusů.	3
2.2.3	Standardizace: Jasně a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích standardizačního souboru a standardizační proceduře.	4
2.2.4	Normy: Jasně a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích normalizačních skupin, podmínkách vyšetření atd.	3
2.2.5	Reliabilita: Dobře vysvětlení reliability a široký rozsah měř vnitřní konsistence a retestu spolu s vysvětlením jejich relevance a zobecnitelnosti nástroje vyšetření.	3
2.2.6	Validita: Dobře vysvětlení validity spolu s širokou škálou studií jasně a poctivě popsanych.	4
2.3	Kvalita procedurálních instrukcí poskytnutých uživateli: (Tento celkový rating se získá s použitím posouzení na základě hodnot ratingů daných pro položky 2.3.1 – 2.3.7)	3
2.3.1	Pro administraci testu: Poskytnutá jasná a detailní vysvětlení a procedurální průvodce krok za krokem spolu s dobrými radami týkajícími se otázek uchazečů a problémových situací.	3
2.3.2	Pro skórování testu, normy atd.: Poskytnuté jasně a detailní informace spolu s popsány kontrolami pro vyhnutí se možným chybám skórování.	4
2.3.3	Pro interpretaci a vytváření zpráv: Detailní doporučení týkající se interpretace různých skóřů, chápání normativních měř a zacházení se vztahy mezi různými škálami, s množstvím ilustrativních příkladů a případových studií.	4
2.3.4	Pro poskytnutí zpětné vazby a debriefingu respondentům testu a dalším: Detailní doporučení, jak prezentovat zpětnou vazbu uchazečům.	0
2.3.5	Pro poskytování dobrých praktických témat týkajících se poctivosti a zkreslení: <i>Uvedení detailních informací o studiích sexuálního a etnického zkreslení s relevantními varováními týkajícími se používání a zobecňování validit.</i>	4
2.3.6	Omezení používání: Jasně popisy, kdo by měl a kdo by neměl být vyšetřován spolu s dobře vysvětlenými odůvodněními těchto omezení (např. typy nezpůsobilosti, požadované úrovně gramotnosti atd.).	3
2.3.7	Reference a podpůrné materiály: Detailní odkazy na relevantní podpůrnou akademickou literaturu a křížové odkazy na další příbuzné materiály týkající se diagnostických nástrojů.	4
Kvalita materiálů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů pro položky 2.4 – 2.8)		4
2.4	Všeobecná kvalita materiálů testu (testové brožury, odpověďové archy, testové objekty, software atd.):	3
2.5	Kvalita lokální adaptace testu (pokud byl test přeložen a adaptován do místního jazyka):	4
2.6	Snadnost, s jakou může respondent testu porozumět úkolu:	4
2.7	Snadnost, s jakou mohou být respondentem testu tvořeny reakce nebo odpovědi:	4
2.8	Kvalita položek:	4
Recenzentovy komentáře týkající se dokumentace: (komentáře principů, designu, vývoje testu a jeho přijatelnosti)		
Teoretická východiska testu jsou mimořádně kvalitně rozvedena. Autoři jasně a přehledně prezentují základní teorii a její dílčí koncepty, které logicky vyúsťují v měřené konstrukty. Nechybí přesvědčivý počet studií, které vychází z rozdílných společensky vědních disciplín, ale dochází ke konzistentním zjištěním. Velký prostor je věnován mezikulturnímu srovnání, což je vzhledem k předpokladu univerzálnosti identifikovaných rodičovských principů chvályhodné. Provázanost s dalšími klíčovými teoriemi tvoří dojem robustní a ukotvené teorického východiska. Mám jisté výhrady k terminologii teorie citové vazby (attachmentu), bylo by vhodné ji sjednotit s aktuálním územ. Při popisu subteorie osobnosti bych uvítal větší provázanost s klasickými teoriemi osobnosti, včetně odkazů na jména autorů a jejich výzkumů, ze kterých autoři PARQ/Control vychází.		

Co se týká praktických informací, manuál poskytuje jasné instrukce ohledně administrace a vyhodnocování. Oceňuji detailní popis inverzního rekódování včetně popisu významu rostoucího skóre. Naopak postrádám informace ohledně sdělování výsledků. Může se jednat o poměrně citlivé téma, vzhledem k tomu, že metodu vyplňují děti o rodičích i rodiče o sobě sami. I přes hypotézu, že metoda patří pouze do rukou zkušeného psychologa, bych některé konkrétní návrhy uvítal. Dále mi není jasné, proč se v textu nikde neobjevuje zmínka o stěžejní tématické práci Vágnerové a Matějčka z roku 1992: Rohnerova metoda rodinné diagnostiky.

Část 7:

Hodnocení norem, reliability a validity

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (jsou přijatelné poloviční ratingy)

Rating

Hodnocení technických informací – celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.9 – 2.11)	3
---	----------

Informace o normách nebo referenční skupině

2.9	Celková adekvátnost:	4
2.9.1	Vhodnost pro lokální použití, ať už pro lokální nebo mezinárodní normy: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Není lokálně relevantní (např. nevhodné zahraniční výběry). 3 Lokální výběr z obecné populace nebo nelokální normy, které lze použít s varováním. 4 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry s dobrou relevancí pro zamýšlenou aplikaci. 5 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry vybrané z dobře definovaných výběrů z relevantních aplikačních oblastí.	4
2.9.2	Vhodnost pro zamýšlené aplikace: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Norma nebo normy nejsou adekvátní pro zamýšlené aplikace. 3 Adekvátní normy pro obecnou populaci a/nebo rozmezí normativních tabulek. 4 Dobré rozmezí normativních tabulek. 5 Vynikající rozmezí výběrově relevantních norem vztahujících se k věku a pohlaví, s informacemi o dalších rozdílech v rámci skupin (např. směr etnických skupin).	3
2.9.3	Velikosti výběrů: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Neadekvátní výběry (např. méně než 150). 3 Adekvátní výběry (např. 150-300). 4 Velké výběry (např. 300-1000). 5 Velmi velké výběry (např. 1000+).	4
2.9.4	Procedury použité při výběru souboru: (vyberte jednu a ohodnoťte kvalitu použitého postupu) ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní populaci [sumarizujte kritéria] ☒ Nahodilá ☐ Náhodná	

2.9.5	<p>Kvalita informací poskytnutých o minoritní/chráněné skupině, rozdílech, vlivech věku, rodu atd.:</p> <p>[n/a] Nepoužitelné</p> <p>0 Žádná informace nepodána.</p> <p>1 Neadekvátní informace.</p> <p>3 Adekvátní obecné informace s minimální analýzou.</p> <p>4 Dobré popisy a analýzy skupin a rozdílů</p> <p>5 Vynikající série analýz a diskuse o relevantních tématech vztahujících se k použití a interpretaci.</p>	3
<p>2.9.6 Komentáře recenzentů k normám: Stručná zpráva o normách a jejich historii, včetně informací o doporučených účinných vydavatelem/autorem pro aktualizaci norem obvyklým způsobem.</p>		
<p>Popis procesu standardizace splňuje kladená kritéria. Započala zpětným překladem a konzultací s autorem, dále pokračovala pilotáží na vzorku, který věkově přiléhá cílové populaci. Celkový standardizační vzorek je dostatečně velký a je detailně popsán. Je explicitně vysvětleno, proč absentují věkově specifické normy (oproti očekávání se neprokázal efekt na měřené dimenze). Z předkládaných materiálů se zdá, že položková analýza byla předběžně provedena jen na pilotním vzorku. K vzorku jako takovému mám následující výhradu. V textu je deklarováno, že pojem rodič znamená jakoukoli pečující osobu. Nicméně pouze u jediného respondenta je uvedeno, že dotazník je vyplňován o nevlastním otci i matce. Otázkou tedy zůstává, jak se autoři staví ke generalizaci např. na adoptivní rodiče, pěstouny nebo jiné vychovatele. Zde by bylo vhodné doplnit normy o specifickou subpopulaci.</p> <p>Postrádám zde zmínku o práci Vágnerové a Matějčka z roku 1992.</p>		

Validita

2.10	<p>Celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.10.1 – 2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating. Obvykle bude roven buď konstruktové validitě nebo validitě vztahující se ke kritériu, podle toho, která z nich je vyšší.)</p>	3
2.10.1	<p>Konstruktová validita – celková adekvátnost (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.10.1.2 – 2.10.1.6. Neprůměrujte pouze čísla, abyste tento celkový rating získali.)</p>	3
2.10.1.1	<p>Použité plány: (zatrhněte tolik, kolik je jich použitelných)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace nepodána ☒ Korelace s dalšími nástroji a výkonovými kritérii (Pozn.: Pouze u zahraničních studií, existuje velké množství). ☒ Vnitroškálový (korelace položky se zbytkem) ☐ Rozdíly mezi skupinami ☐ Matice mnoha rysů a mnoha metod (MTMM) ☐ Explorační faktorová analýza ☐ Konfirmační faktorová analýza ☐ Experimentální plány ☐ Jiné: 	
2.10.1.2	<p>Velikosti výběrů:</p> <p>0 Žádná informace neposkytnuta.</p> <p>1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100).</p> <p>3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200).</p> <p>4 Více než jedna adekvátní nebo velká studie.</p> <p>5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.</p>	3
2.10.1.3	<p>Procedura výběru souboru: (vyberte jednu)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní vůči populaci [sumarizujte kritéria] ☒ Nahodilá ☐ Náhodná 	

2.10.1.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a dalšími podobnými testy: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní ($r < 0.55$). 3 Adekvátní ($0.55 < r < 0.65$). 4 Dobrý ($0.65 < r < 0.75$). 5 Vynikající ($r > 0.75$)	0
2.10.1.5	Kvalita nástrojů jako kritérií nebo markerů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Poskytnuta neadekvátní informace. 3 Adekvátní kvalita. 4 Dobrá kvalita. 5 Vynikající kvalita s širokým rozsahem relevantních markerů pro konvergentní a divergentní validizaci.	0
2.10.1.6	Analýzy diferenciálního fungování položek (DIF): [N/A] Nepoužitelné 0-5 hodnocení kvality DIF analýzy	0
2.10.2	Validita vztahující se ke kritériu – celková adekvátnost (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1 – 2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.) <i>Pozn. recenzenta: Kriteriaální validita dotazníku je dokumentována empirickými studii citovanými v teoretických částech. Aktuální poznatky o kriteriaální validitě metody v české podobě nejsou k dispozici.</i>	3
2.10.2.1	Popis použitých kritérií a charakteristik populací: (zatrhněte tolik, kolik je použitelných) ☒ Souběžná ☐ Prediktivní ☐ Postdiktivní	
2.10.2.2	Velikosti výběrů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200). 4 Jedna velká nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	4
2.10.2.3	Procedura výběru souboru: <i>(vyberte jednu)</i> ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Účelná nebo reprezentativní ☒ Nahodilá ☐ Náhodná	
2.10.2.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a kritérii: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.2$). 3 Adekvátní (např. $0.2 < r < 0.35$). 4 Dobrý (např. $0.35 < r < 0.50$). 5 Vynikající (např. $r > 0.50$)	0

2.10.3 Komentáře recenzenta týkající se validity:

Obsahová validita je velmi dobře popsána v teoretickém úvodu manuálu – je opřena o opravdu velké množství studií realizovaných napříč kulturami. Také kriteriaální validita dotazníku je dokumentována pouze četnými empirickými studii uvedenými tamtéž. Aktuální poznatky o kriteriaální validitě metody v české podobě zcela absentují, což autoři české standardizace reflektují. Tento fakt poměrně handicapuje celkovou validitu tohoto testu (v našem prostředí). Nabízí se některé zavedené metody, které by bylo možné použít (např. ADOR, Test rodinných vztahů Antony-Bene aj.). Dimenzionální validita je ilustrována interkorelační maticí. Korelace mají adekvátní směr i sílu a výsledky jsou interpretovány.

Dále postrádám ověření dimenzí resp. škál pomocí CFA. Za zvážení by též stálo rozšířit poznatky o validitě pomocí subpopulací, kde lze očekávat specifickou míru rodičovského rodičovského přijetí nebo odmítnutí.

Lze shrnout, že v české standardizaci máme informaci pouze o dimenzionální validitě. Ostatní typy validity je nutno opřít o teoretická východiska a empirické studie uvedené v teoretické části práce. V této oblasti by bylo vhodné rozšířit validizační studie, zejména o kriteriaální validitu.

Reliabilita

2.11	Celková adekvátnost: <i>(Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1–2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.)</i>	3
2.11.1.	Poskytnutá data týkající se reliability: <i>(vyberte jednu možnost)</i> ☒ Uveden pouze jeden koeficient reliability ☐ Uveden pouze jeden odhad standardní chyby měření ☐ Koeficienty reliability pro několik různých skupin ☐ Standardní chyba měření uvedená pro několik různých skupin	
2.11.1	Vnitřní konzistence:	
2.11.1.1	Velikost výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	4
2.11.1.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.7$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.7$ až 0.79) 4 Dobrý (např. $r = 0.8$ až 0.89) 5 Vynikající (např. $r > 0.9$) [N/A] Nepoužitelné.	3–4
2.11.2	Testová-retestová stabilita:	
2.11.2.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	0
2.11.2.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$)	0
2.11.3	Reliabilita jako ekvivalence:	
2.11.3.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	0
2.11.3.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$) [N/A] Nepoužitelné	0

2.11.4 Komentáře recenzentů k reliabilitě:

- Komentujte intervaly spolehlivosti pro koeficienty reliability
- Uveďte Spearmanovy-Brownovy ekvivalenty

V české standardizaci jsou prezentovány výsledky reliability jako vnitřní konzistence. Koeficienty alfa jsou pro vzorek dětí adekvátní, pouze v případě škály Nediferencovaného odmítání a Kontroly ze strany matek je konzistence mírně nižší. U vzorku rodičů jsou koeficienty alfa výrazně nižší, jako konzistentně měřící se ukazují v případě obou rodičů pouze škály Citové vřelosti/projevy lásky a hostility/agrese. Reliabilita jako stabilita v čase nebyla zjišťována, protože neexistují adekvátní data pro českou populaci. Ač neexistují ekvivalentní formy, bylo by možné dále testovat „split-half“ reliabilitu. Oceňuji oddělení testování reliability pro vzorek dětí a rodičů. Jako další pozitivum hodnotím uvedení intervalů spolehlivosti a popis jejich důležitosti při interpretaci rozdílů mezi jednotlivými škálami.

Část 9:

Závěrečné hodnocení:

3.0 Hodnotící zpráva testu:

Tato část by měla obsahovat stručné, jasně obhájené posouzení nástroje/produktu. Mělo by popisovat jeho pro a proti a poskytnout určitá obecná doporučení týkající se toho, jak a kdy by se měl používat – spolu s varováními (kde jsou potřebná) týkajícími se případů, kde by se používat neměl.

PARQ/Control je instrument, který měří pět dimenzí rodičovského přijetí a odmítnutí. Jeho specifiky spočívají jednak ve velmi silném teoretickém základu, který je navíc široce empiricky ověřován, a za druhé v tom, že se k relevantním konceptům vyjadřuje nejen dítě, ale také jeho rodiče. Obojí hodnotím jako jeho silné stránky, díky kterým může nalézat široké uplatnění – kromě psychologického výzkumu může jeho použití nabídnout zajímavé informace v kontextu psychologického poradenství, soudně znalecké oblasti a rodinné terapie. Jednoduchá a rychlá administrace z něj dělá vitální diagnostický nástroj. Autoři zmiňují možnost využití metody jako vstupu do poradenského/terapeutického vztahu s klientem. S touto možností se ztotožňuji, z tohoto důvodu by však bylo vhodné postulovat jasné stanovisko ohledně toho, komu je nástroj určený.

Celkové psychometrické kvality jsou akceptovatelné, jistou nevýhodu vidím v tom, že mnohé aspekty testové validity i reliability jsou opřené o teoretickou část a zahraniční publikace. Ty podporují univerzálnost základních konceptů, přesto by bylo vhodné rozšířit českou standardizaci o studie zaměřené především na konstruktovou validitu a reliabilitu v čase. Aktuálně předkládané české normy jsou založené na rozsáhlém věkově adekvátním vzorku. Nicméně bych byl spíše skeptický při použití v takových systémech, kde pečující osoby nejsou biologičtí rodiče. Rozšíření norem o tyto atypické skupiny by bylo pro metodu velmi přínosné.

3.1 Závěry:

Z teoretického hlediska se jedná o velmi dobře zakotvený nástroj, z metodologického hlediska je aktuálně akceptovatelný s některými výhradami. I přes ně je možné dle mého mínění využívat nástroj nejen výzkumně, ale také v psychologické praxi. Nástroj by měl být aplikován spíše zkušenými psychology, tj. odborníky s ukončeným formálním vzděláním v oboru psychologie, a jistou zkušeností s prací s rodinnými systémy.

4.0 Doporučení (vyberte jedno)

Všechny následující charakteristiky uvedené níže by měly mít ratingy [n/a], [2], [4], [5], pokud by měl být nástroj „doporučen“ pro obecné použití (hodnocení 5 nebo 6):

[2.9] Normy a referenční skupiny
[2.10.1] Konstruktová validita
[2.10.2] Kriteriaální validita
[2.11] Reliabilita - celková
[2.12] Počítačově generované zprávy

Pokud má kterýkoli z výše uvedených ratingů hodnotu [] nebo [1], nástroj by měl být klasifikován pod doporučením 1, 2, 3 nebo 4, nebo klasifikován pod doporučením 7 "jiné" s adekvátním vysvětlením.

- 1 Pouze výzkumný nástroj. Ne pro užití v praxi.
- 2 Vhodný pouze pro užití expertním uživatelem za pečlivě kontrolovaných podmínek nebo ve velmi omezených aplikačních oblastech
- 3 Vhodný pro použití pod supervizí v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, libovolnými uživateli s obecnými kompetencemi pro používání a administraci testů
- 4 Vyžaduje další vývoj. Vhodný pouze pro použití ve výzkumu.
- 5 Vhodný pro používání v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, uživateli testů, kteří splňují speciální kvalifikační požadavky distributora
- 6 Vhodný pro sebevyšetření bez supervise v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem
- 7 Jiné:

5 Odkazy k poznámkám a bibliografie

Vágnerová, M., & Matějček, Z. (1992). *Rohnerova metoda rodinné diagnostiky*. Ostrava: Microdata.

Měřené konstrukty:

Citová vřelost/projevy lásky
Hostilita/agrese
Lhostejnost/zanedbávání
Nediferencované odmítnutí
Kontrola